12de Jaar 1858. | N°. 46. | Donderdag 11 November.

De Prijs is ƒ 2.00 per kwartaal *franco p. post.* Afzonderlijke nommers kosten ƒ 0.20 — Advertentiën van 1—5 regels ƒ 0.50, elke regel daarenboven ƒ 0.10, buiten ƒ 0.35 zegelregt.

LANDBOUW-COURANT.

Hoofd-Redacteur: Dr. J. WTTEWAALL.

Voor Maatschappijen van Landbouw en hare Afdeelingen worden Programma's opgenomen tegen ƒ 0.02⁵; gewone Advertentiën van dezelve tegen ƒ 0.05 per regel. Deze zijn vrij van zegel.

Fig. 1.

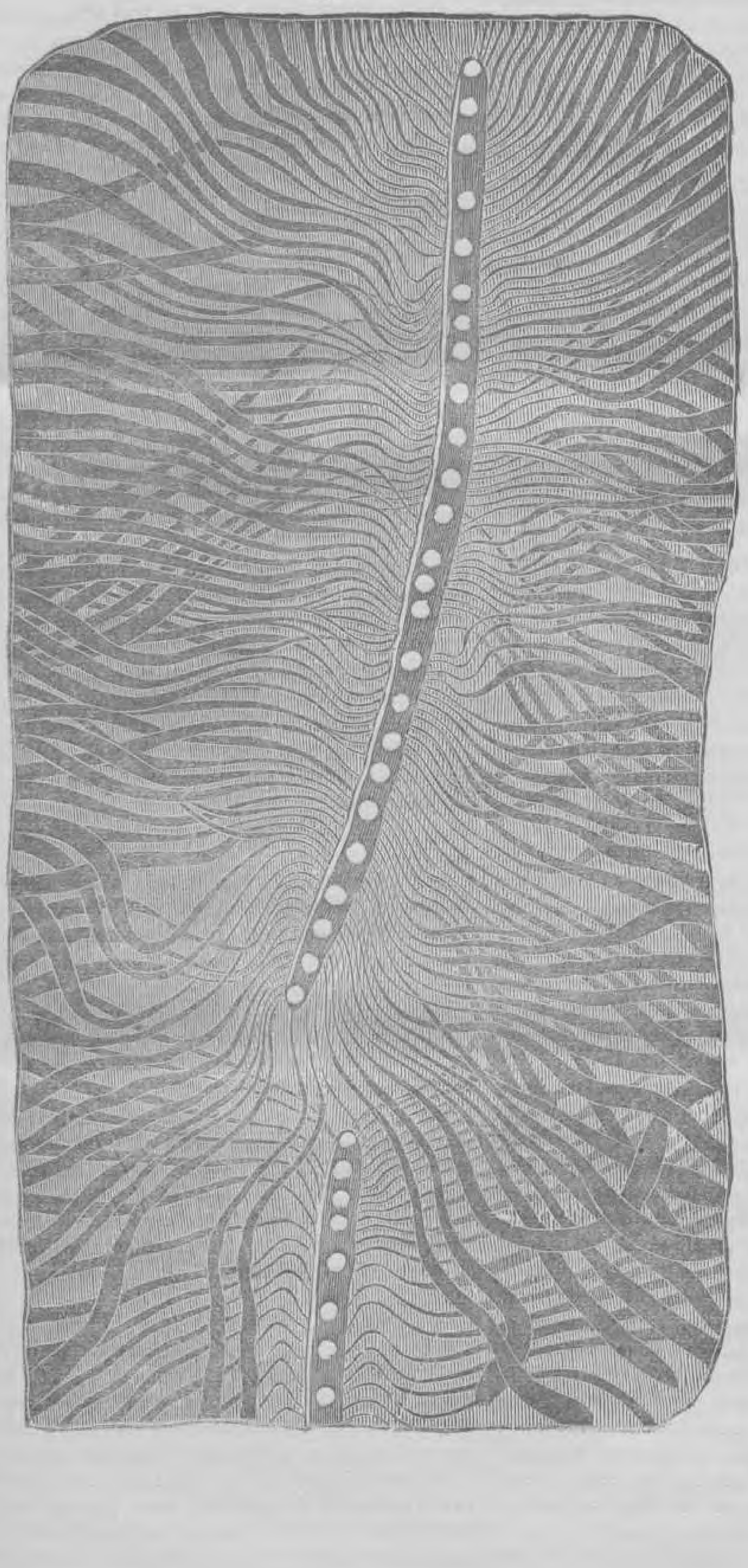

Fig. 2.

Fig. 3.

(*Met Afbeeldingen.*)

BERKEN SPINTKEVER.

Eccoptogaster destructor RATZ.

In een paar vroegere nummers zagen wij, dat eene soort van spintkever veel nadeel aan de iepen kan toebrengen. Er zijn echter meer soorten van spintkevers, die, hetzij in iepen of in andere soorten van boomstammen gevonden worden.

Als zoodanig komt vooral in aanmerking de *eiken spintkever* (*Eccoptogaster pygmaeus* GYLL of *E. intricatus* KOCH). Ik vond dezen kever met den moedergang en de larvengangen in vrij groote hoeveelheid aan gevelde eikenstammen, doch, die nog in sap waren. In andere landen echter tast hij ook gezonde boomen aan, gelijk in het park van Vincennes, nabij Parijs, 40,000 eikenboomen door dit insect gedood werden (1). Van dergelijke schade zijn ook in Duitschland voorbeelden bekend, en het is van belang om ook in ons land dit insect in het oog te houden.

Behalve de gangen van den pruimen spintkever (*Eccoptogaster pruni* RATZ) en die van den fijnen iepen spintkever (*Eccoptogaster multistriatus*) mede bij iepen, vond ik die van den berken spintkever of *Eccoptogaster destructor* RATZ. Deze soort is vooral kenbaar aan den zeer langen moedergang, welke met talrijke luchtgaten voorzien is, die regt door de schors geboord zijn, terwijl de moedergang van den iepen spintkever kort, en slechts met een of twee luchtgaten voorzien is, en, door dat ze eene schuinsche rigting hebben, niet zoo dadelijk in het oog vallen. Het onderscheid van den moedergang en de larvengangen blijkt voldoende uit bovenstaande afbeelding, fig. 1, van den berken spintkever, vergeleken met de afbeelding in N°. 43, van den iepen spintkever.

In den zomer van 1857 op den Oldhorst, onder Oldebroek mij bevindende, vond ik onderscheidene berkenstammen door deze soort van kever aangetast. Daar de luchtgaten groot en rijenvormig onder elkander geplaatst zijn, vallen zij reeds op grooten afstand in het oog. Op dat tijdstip waren de kevers niet meer in de stammen aanwezig. Het was mij daarom welkom, dat de geachte eigenaar van den Oldhorst mij, in den winter, een dergelijk aangetasten stam toezond. In het bijzijn van mijnen vriend SNELLEN VAN

(1) De moedergang van deze soort loopt niet loodregtlijnig met den stam, maar is horizontaal geplaatst en naauwelijks een Ned. duim lang. De larvengangen zijn niet talrijk, doch zeer lang en vooral kenbaar door dat zij telkens eenen bijna regthoekigen zijsprong maken.

Vollenhoven, hebben wij dien in het laatst van Mei ontleed en toen de kevers in hunnen ontwikkelden toestand tusschen het hout en den bast aangetroffen. Het bleek daarbij, dat deze soort, die grooter is dan de iepen spintkever, ongetwijfeld degene is, welke bij Ratzeburg als *Eccoptogaster destructor* beschreven wordt (1) en waarvan bij tab. XI fig. 2, in zijn bekend werk over de bossch-insekten de afbeeldingen der moedergangen en die der larvengangen wordt medegedeeld.

Bij fig. 1 wordt hier eene afbeelding medegedeeld, zoo als ik die bij berkenstammen vond, en doe dit te eerder, omdat in eene afbeelding van Ratzeburg een moedergang van 11 duim lengte, en met slechts 5 luchtgaten wordt aangetroffen, terwijl ik, bij eene lengte van den moedergang van 14 Ned. duim, 25 luchtgaten aantrof. Ook waren in mijne exemplaren de larvengangen niet altijd regelmatig nevens elkander gelegen, doch in vele gevallen boven en door elkander gekronkeld.

Het voorkomen dezer spintkevers in de berkenboomen van den Oldhorst zal wel het gevolg zijn van de wijze, waarop deze boomen behandeld worden. Zij waren namelijk ter beschutting met eiken en beuken om den anderen gepoot, en worden van tijd tot tijd, op eenen afstand van ongeveer 4 el boven den grond, afgeknoot. De stam, daardoor ziekelijk aangedaan, heeft de geschiktheid erlangd, om door de larven van den berken spintkever verder verwoest te worden.

Wttewaall.

(1) Fig. 2 stelt den kever vergroot voor, even als Fig. 3. Deze laatste echter is van eene aanverwante soort, doch bijna dezelfde kenmerken gemeen hebbende. Vreemd is het, dat deze soort in de *Fauna austrioca* van L. Redtenbacher niet voorkomt, ook niet in de tweede uitgave van dit jaar uitgekomen. Hierover in twijfel zijnde, schreef ik den Heer Snellen van Vollenhoven, waarbij ik het antwoord erlangde, dat de *Eccoptogaster destructor* van Ratzeburg, aan Redtenbacher, waarschijnlijk tot heden onbekend was gebleven.

Copie.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Mr. JACOB PAULUS AMERSFOORDT, van beroep Landbouwer, wonende te *Haarlemmermeer*,

Geeft eerbiediglijk te kennen hetgeen volgt:

De Raad der stad Amsterdam heeft aan deze Kamer der Staten-Generaal ingediend een adres, strekkende om de aan U voorgedragen wet op den accijns op het geslagt zoodanig te wijzigen, als noodig zoude zijn, om te Amsterdam de heffing van den accijns op runderen en kalveren voortdurend te kunnen doen geschieden bij het stuk, soort en gewigt, in verband met de waarde van het vee, volgens uit te vaardigen tarieven, zoodanig ingerigt, dat zij in overeenstemming zijn met den prijs van het vee, en aldus de quotiteit van den accijns bewaard blijve.

De stad Amsterdam heeft sedert de invoering der gemeentewet meermalen begeerd, dat voor haar uitzonderingen op algemeene wetten werden gemaakt, welke men haar meestal niet heeft kunnen toestaan; ook de onderhavige uitzondering behoort haar, naar de meening van den ondergeteekende, in haar eigen belang te worden geweigerd.

Immers die heffing van den accijns van geslagt, volgens tarief, heeft te Amsterdam in den veehandel misbruiken doen ontstaan, welker schandelijkheid, onzedelijkheid en ongezondheid niet te zeer kan worden gebrandmerkt.

De ondergeteekende zal, om die misbruiken aan te toonen, de redeneringen, in het adres van den Raad der stad Amsterdam voorkomende, op den voet volgen, en dus aantoonen

1°. dat de schatting van het vee bij eigene aangifte ook voor Amsterdam meer bedrag van belasting kan opleveren, dan de onzedelijke heffing naar tarief.

2°. dat moeijelijkheden verbonden aan benaderingen, door de ambtenaren te Amsterdam gemakkelijker zijn te voorkomen dan elders, ja zelfs aldaar, bij eene goede regeling van den stedelijken accijns, nimmer behoeven plaats te vinden.

3°. dat de administrative bezwaren aan eigen aangifte voor accijns op het geslagt verbonden, niet bestaan of juist door de Regering van Amsterdam gemakkelijk kunnen worden opgeheven.

Ad. I. *Eigen aangifte verkieslijk boven heffing naar tarief.*

De Regering van Amsterdam beweert, dat de juiste kennis van waarde van het vee aldaar niet dan als uitzondering bij ambtenaren kan worden gevonden.

Dit luidt zeer vreemd in eene stad, waar, volgens het adres, zelve van den Raad per marktdag 200 à 300 stuks vee onder het oog der ambtenaren komen. Overal elders weet elk kommies zeer goed wat een stuk slagtvee waard is. De Minister van Financiën kan hieromtrent bij zijn departement gemakkelijk berigten inwinnen. Weet een ambtenaar het niet, zoo wordt hij voor zijne onwetendheid gestraft in zijn eigen beurs, want bij benadering lijdt hij schade en aldus leert hij spoedig: waarom weet dan te Amsterdam de ambtenaar minder dan elders?

Buitendien, die waarde van vee is niet zulk een staatsgeheim. Ieder landbouwer, die een stuk vet vee ter markt brengt, weet gewoonlijk op eenige weinige guldens na, wat hij voor zijn vee zal krijgen. Waarom weten dan de stadsambtenaren te Amsterdam minder dan de landbouwers? Zij toch bezoeken alle de markten, terwijl de landbouwer aldaar slechts bij uitzondering verschijnt; de marktberigten, waarnaar de landman zijne berekening maakt, moet hij grootendeels uit Amsterdam verkrijgen en die bron is voor ambtenaren niet verstopt; de stadsambtenaren te Amsterdam hebben weegmiddelen voor vee, die eenen landbouwer meestal niet ten dienste staan.

Maar de Raad van Amsterdam wenscht te behouden zijne tarieven van slagtvee en prijst hunne werking. Die werking nu is hoogst onzedelijk, en schadelijk om deze reden.

Een landbouwer brengt een stuk vee ter markt, wegende b. v. op de schaal 550 Ned. pd.

Nu is de stedelijke belasting hiervoor b. v.	*f* 15.—
Indien het beest woog onder 500 Ned. pd.	
Zoo ware de belasting	» 13.50
Er is dus een verschil van	» 1.50

Om nu dezen daalder uit te winnen, wordt het vee geplaatst in entrepôt op den hongerstal, uitsluitend voor het gebruik der vleeschhouwers, bij een pachter door de Regering der stad aangewezen.

Hier wordt het beest gedurende eenige dagen uitgehongerd, hem worden purgeer- en afdrijvende middelen toegediend, de zoogenaamde makelaars steken hunne armen in den aars van het slagtvee en halen de uitwerpselen daaruit, en door deze pijnigingen slagen zij er dikwijls in, het beest 50 pd. in wigt te doen verliezen.

Deze mishandeling van het vee is van publieke bekendheid; mogt zij worden tegengesproken, zoo kan òf de Tweede Kamer der Staten-Generaal òf de Raad van Amsterdam eene enquête bevelen.

Dit is echter reeds daarom overbodig, omdat die enquête in 1851 reeds gehouden is door de Commissie der Amsterdamsche Afdeeling der Hollandsche Maatschappij van Landbouw, wier rapport hiernevens gaat, en dat op bl. 9 de volgende woorden bevat:

»Deze wijze van heffing heeft eene praktijk doen »ontstaan, welke uwe Commissie niet genoeg meent »te kunnen schandvlekken.

»Wanneer de slagter oordeelt, dat een dier, door »vermindering van zijn gewigt, in eene lagere klasse »van belasting zal kunnen aangegeven worden, plaatst »hij het op den pachtersstal of andere stallen, buiten »de poorten der stad.

»Hier blijft het beest *ter uithongering gedurende »meerdere dagen*. Door deze uithongering wordt de »vermindering van gewigt voor een enkel beest dik»wijls gedreven tot honderd Nederlandsche ponden.

»Op den pachtersstal is een weegtoestel (bascule »romaine) aanwezig, om te onderzoeken of het dier, »naar de meening des slagters, genoegzaam in gewigt »verminderd is. Voor het gebruik van dezen toestel »wordt door de slagters, boven het loon van uithon»geren, tien Cents aan den pachter betaald.

»Doch, het met langdurige zorgen door den landman »gekweekte dier, eens de trots van hem en zijn gezin, »komt niet altoos vrij met eenige dagen uithongering.

»Neen, het ingeven van medicijnen en andere kunst»middelen tot vermindering van gewigt, te schandelijk »om hier te vermelden, zijn dikwerf het loon der »buitengewone zorgen, waarmede de landman het dier »eenige ponden in zwaarte heeft doen winnen; het dier, »gezond aangebragt, wordt kunstmatig en wreedaardig »verzwakt, om aan den slagter eene kleine winst te »bezorgen!

»Het behoeft wel geene vermelding, dat het verloren »gaan van zoo vele duizende belastbare ponden jaarlijks, »niet alleen de belastingkas benadeelt, maar tevens op »eene onredelijke wijze het nationaal vermogen vermin»dert; terwijl deze handelwijze ook het vleesch minder »smakelijk en heilzaam maakt.

»Het ware te wenschen, dat bij eene herziening der »instructie voor keurmeesteren van het vee en vleesch, »het toezigt hierover onder hun bereik werde gebragt, »of dat de weging, tot maatstaf der belastingheffing, »konde geschieden, dadelijk bij het brengen van het vee »in de stad.”

Het behoeft dus geen bewijs meer dat de belasting van vee volgens tarief het vee ziek en het vleesch ongezond moet maken; maar deze schandalen geschieden te Amsterdam in het openbaar op de markt, onder het oog van de keurmeesteren van het slagtvleesch, en het adres van den Raad der Stad strekt om deze handelwijze te bestendigen.

De ondergeteekende heeft te veel achting voor vele leden van den Raad der Stad Amsterdam, om niet te meenen dat de meesten onder hen deze handelwijze niet kunnen billijken, en daarmede zelfs onbekend zijn; hij gelooft dat het besluit van den Raad der Stad genomen is op voorlichting van de stedelijke ambtenaren, invorderaars der belasting, wier zucht tot behoud hunner routine hun het wezenlijk belang der Stad doet voorbijzien.

Ad. II. *Benadering.*

Die ambtenaren schijnen bang te zijn voor de moeijelijkheden en risico voor hen verbonden aan benadering van te laag geschat slagtvee.

Ware die benadering geheel onvermijdelijk en zouden de ambtenaren telkens in het geval kunnen *komen* van 40 à 50 stuks vee op eenen dag te moeten benaderen, het zoude hun zeer zeker moeijelijk vallen, dat vee zonder schade weder kwijt te worden.

Doch die benadering kan te Amsterdam gemakkelijker dan elders worden vermeden, door den volgenden maatregel:

Men geve aan de ambtenaren het regt om te bevelen dat het slagtvee, waaromtrent twijfel bij hen rijst, of het wel hoog genoeg voor de belasting is aangegeven, zal *moeten* worden geslagt in een opterigten stedelijk slagthuis of abattoir, en dat dus in dit geval de belasting zal worden geheven van het netto gewigt van het vleesch, dan vervalt alle moeijelijkheid.

De vleeschhouwer zal nu zijn vee niet te laag aangeven, uit vrees van gedwongen slagting in het abattoir; de ambtenaar heeft geen risico, de stad verkrijgt de juiste belasting, die haar toekomt, niet meer, niet minder.

Aan de stad Amsterdam is nog onlangs aangeboden door den Heer Redeker, om zulk een abattoir daar te stellen, waarschijnlijk zonder geldelijke opofferingen van de zijde der stad. Doch al mogt eenige bijdrage van stadswege voor een abattoir noodig zijn, dan nog hadde de regering van Amsterdam er belang bij, zoo voor hare belasting, als voor hare reinheid, keuring van vleesch en gezondheid, des noods zelve een abattoir op te rigten.

Het is meer dan zeker dat het bestaan van zulk een abattoir den vee- en vleeschhandel, welke thans Amsterdam om de belasting heeft verlaten, weder daarheen zoude lokken, daar vleesch toch altijd het best te verkoopen is in eene groote handelstad, maar die handelstad behoort dien handel niet zoo als thans door omslagtige en noodelooze formaliteiten lastig te vallen.

Ad. III. *Administrative bezwaren.*

De stad Amsterdam beklaagt zich dat hare ambtenaren met alle inspanning slechts 200 à 300 beesten daags kunnen wegen, met de voorhanden toestellen, waarbij dan de ontvang-registers voor elke klassificatie nog wel daags te voren moeten worden ingevuld.

Uit deze zinsnede alleen blijkt het reeds dat de Raad van Amsterdam de inlichting heeft gevolgd van zijne ambtenaren, die leven van het vermenigvuldigen van noodelooze formaliteiten, wegingen en schrifturen.

Immers, hoe moet het dan te Londen gaan, waar volgens de *Amsterdamsche Courant* van 28 Oct. 1858, niet ter markt waren 200 of 300, maar 1331 runderen, en waar de administratie geene zwarigheid vindt, daar over het oog te houden, schoon alles ook dáár op één dag afloopt.

Heeft de stad niet genoeg aan één weegtoestel, men plaatse er twee; de tegenwoordige balansen zijn dan ook zeer langzaam in werking; het is niet ondenkbaar om bij eene markt of abattoir, bascules en weegtoestellen te plaatsen, waarop men des noods twintig ossen te gelijk kan wegen. Behooren deze dan alle aan eenen eigenaar, zoo belet niets den man in ééns voor al zijne waar op ééne kwijting te belasten, mits men niet genoodzaakt zij om volgens tarief per stuk in klassen te wegen; en heft men de belasting op geslagt vleesch, dat het abattoir verlaat, zoo vervalt die zwarigheid van moeijelijkheid der weging geheel, en de belasting op het geslagt komt tot den eenigen eerlijken toestand, de belasting van het netto gewigt.

Zoo deze inrigting aan de Regering en deze Kamer nuttig en verkieslijk mogt voorkomen boven eigen aangifte, zoo kan dan ook niets haar beletten om zelfs aan Rijks-ambtenaren de magt te geven, om, wanneer zij in steden waar een abbattoir bestaat, een stuk vee niet willen benaderen, een toch meenen dat het te laag aangegeven is, den vleeschhouwer te dwingen, dat vee te slagten in het abattoir, om na de slagting de belasting te heffen op het netto gewigt van vleesch.

Om alle deze redenen verzoekt de ondergeteekende dat het U E. M. moge behagen met voorbijgang van het adres der stad Amsterdam omtrent de wijziging in de voorgedragen wet op het geslagt,

Die wet te willen aannemen zoo als zij daar is liggende, des noods met toekenning aan 's Rijks ambtenaren van de magt, om stukken vee, over wier rigtige aangifte bij hen twijfel is gerezen, te doen slagten in Rijks- of Stedelijke abattoirs, ter plaatse waar die mogten bestaan.

'tWelk doende, enz.

Haarlemmermeer, 29 Oct. 1858.

(*get.*) Mr. J. P. AMERSFOORDT.

OPMERKINGEN OMTRENT ENKELE HOUTSOORTEN, DIE VOOR ONZE HOUTTEELT VAN GEWIGT KUNNEN ZIJN.

II.

Naar aanleiding van het medegedeelde in het voorgaand nommer willen wij de volgende houtsoorten aanstippen, voor een gedeelte in ons land reeds eenigermate in gebruik, maar dit alleen in plantsoenen, enz. als sierboom, niet bij onze eigenlijke houtteelt, voor een gedeelte nog uiterst weinig bekend of zelfs wel geheel ontbrekende. Zij zijn namelijk de volgende:

ACER PLATANOIDES. *Noordsche eschdoorn* met lang gesteelde, vijflobbige bladen en met bloemen tot opgerigte tuilen vereenigd. Zijn hout wordt geroemd als vast en fijn van nerf en als geschikt *voor allerlei* fijn werk. In de *Landhuishoudkundige Flora* wordt van de meening gewag gemaakt, als of hij beter dan andere eschdoorn-soorten tegen den zeewind zou bestand zijn. Hij is bij ons niet vreemd, maar bij onze eigenlijke houtteelt niet opgenomen. Of hij ook op den kleigrond, waar de eschdoorn in het algemeen toch het best groeit, met boomen als den iep, den esch of den Canadaschen popel, aan den zeekant met den abeel zou wedijveren, wordt door ons in twijfel getrokken.

ACER RUBRUM. *Roode eschdoorn.* Evenmin hebben wij voor onze eigenlijke houtteelt eene groote verwachting van den A. RUBRUM, uit Amerika afkomstig, die zich gemakkelijk herkennen laat aan zijne roodachtige bladen en roode bloemen en dit, ofschoon er voorbeelden zijn, dat hij hier te lande tot eene aanzienlijke zwaarte opgroeit. Ook hij toch zou voornamelijk met boomgewassen als den iep, den esch en den popel hebben mede te dingen en daarbij ongetwijfeld te kort schieten.

ACER SACCHARINUM. *Suiker eschdoorn*, volgens de *Landhuishoudkundige Flora* met een blad teederder dan dat van den gewonen eschdoorn, aan de onderzijde behaard, aan den voet hartvormig met twee uitstekende slippen. Een bij ons veel minder dan de beide voorgaande, ja zelfs wel slechts zeldzaam voorkomende boom, maar die in zijn vaderland (Noord-Amerika), als de nuttigste van zijn geslacht gerekend en onder de gewigtigste woudboomen geteld wordt, een boom, wiens kruin tot 60 voet boven den grond zich verheft. Door den Amerikaanschen farmer wordt hij echter vooral zoo hoog geschat om de suiker, die in het voorjaar, door boring van de schors, uit het sap wordt opgezameld en welke suiker, naar men beweerd heeft, wat hare hoedanigheid betreft, nauwelijks voor eenige andere behoeft onder te doen. Zou welligt deze boom, ook ter zake van dit voortbrengen, eene aanplanting bij ons verdienen of liever, zou hij althans niet enkele proefnemingen waardig zijn? Ons klimaat althans kan daartegen geen beletsel vormen, daar hij niet alleen in de Vereenigde Staten, maar zelfs in Canada welig groeit, waar hij in de bosschen bij Montreal eene der meest voorkomende houtsoorten is en jaarlijks 1—1½ ℔ suiker per boom geeft (1).

ALNUS INCANA. *Grijs witte els* met eironde, gespitste bladen, die, niet als bij den gewonen els, kleverig, maar op de bovenzijde groen, — op de onderzijde grijs behaard en ongelijk zaagvormig getand zijn. De mannelijke katjes verschillen van die van den *A. glutinosa*, doordien zij dikker en langer en oker geel zijn. De schors van den stam is glad en grijs. Het vaste en witte hout zou dat van den gewonen els in deugd verre overtreffen en zelfs als timmerhout zeer goed bruikbaar zijn, terwijl het als brandhout naauwelijks zelfs voor het beukenhout zou onderdoen.

Dat houtgewas groeit tot op hooge noordelijke breedten, in Zweden, enz. maar vooral schijnt het ook welig te tieren in berglanden, (in Oostenrijk, Zwitserland, enz.), waar het tot op eene hoogte van 4000 voet boven de zee aangetroffen wordt. Naar men beweert, slaagt deze els echter ook in vlakkere streken, bijzonder op vruchtbaren, leemigen of ook wel op meer onvermengden zandgrond, mits deze niet te schraal en eer droog dan vochtig zij. Hierin toch is hij juist het tegendeel van den *A. glutinosa*, die zoo zeer op eenen vochtigen bodem gesteld is.

Zou dit houtgewas, dat naar het schijnt, zoo geheel voor ons klimaat berekend is, dat zoo voortreffelijk een hout oplevert en, aan eene droogere standplaats de voorkeur schenkende, ook hoogere, meer zandige gronden naar men wil voor lief neemt, welligt ook op onze zand- en heidegronden, als hakhout of als onderhout tusschen beuken, enz. slagen? en zoo ja, zou hij den gewonen els ook evenaren in het vruchtbaarmakend vermogen van diens loof, zoo dat men bij zijne aanplanting diezelfde verbetering van den grond en gunstige werking op den groei van het verdere houtgewas zou verwachten mogen? Ziedaar vragen, aan wier beantwoording zeker veel gelegen is. Kon daarop een toestemmend antwoord gegeven worden, voorzeker kon dan deze houtsoort voor onze houtteelt allerbelangrijkst worden. Afgaande op hetgeen daaromtrent van verschillende zijden gebleken is, dan moeten wij dit in twijfel trekken. (*Wordt vervolgd.*)

(1) Zie *Reisen in Nord-Amerika von* Dr. MORITZ WAGNER, *und* DR. CARL SCHERZER, 1ter Band, blz. 144.

BERIGTEN.

[301] *Hattem*, 3 October. De sedert twee jaren alhier bestaan hebbende fabriek van Landbouwwerktuigen van de Heeren ENKLAAR & RIPHAGEN, bij den landbouwenden stand gunstig bekend, blijkens de steeds toenemende bestellingen, welke onafgebroken, uit alle oorden van het land, ontvangen worden, heeft dezer dagen eene zeer belangrijke uitbreiding verkregen, door den aankoop van het zeer ruime gebouw eener voormalige katoenweverij, buiten de Hoenwaardsche poort alhier, vermeerdering van het werkend personeel en verhooging van het maatschappelijk kapitaal.

In het begin dezer week is deze nieuwe fabriek ingewijd met een feest, aan het werkvolk gegeven.

De bekwaamheid van den Heer ENKLAAR, als wetenschappelijk onderzoeker en ontwerper, die van den Heer RIPHAGEN voor de uitvoering, en beider ijver en naauwgezetheid, schijnen, bij de toenemende opgewektheid van den landbouwenden stand, om zich te voorzien van werktuigen, geschikt tot sparing van handenarbeid, voldoende, om aan deze hoogst belangrijke inrigting eenen steeds toenemenden bloei te verzekeren.

---

[302] Op de vergadering der afdeeling Oirschot van de Landhuishoudelijke Maatschappij in het arrondissement Eindhoven, zijn op heden, den 4 November 1858, tot leden van het bestuur gekozen de navolgende Heeren, als:

Jonkh. DE LA COURT, *Eere-Voorzitter.*
Dr. H. B. SMITZ, *Voorzitter.*
B. P. DE JONG, 2de *Voorzitter.*
W. HEUVELMANS, *Penningmeester.*
A. MIKKERS, *Secretaris.*

---

[303] *Opbrengst van het geslagt.* Volgens de officiëele deswege opgemaakte staten, bedroegen de hoeveelheid en de gemiddelde waarde van het veraccijnsde vee hier te lande in 1857: runderen 145,184 stuks, ter waarde (*f* 71.14 per stuk) van *f* 10,328,667; kalveren 92,357 stuks, ter waarde (*f* 16.27½ per stuk) van *f* 1,503,203; dus eene gezamenlijke waarde van *f* 11,831,870.

---

[304] *Buitenlandsche berigten uit dagbladen. Parijs*, 3 Nov. Men wil weten, dat het ontwerp tot eene rijksverzekering der landbouwkundige voortbrengselen en eigendommen, hetwelk het vorige jaar door den raad van state verworpen is, thans zoo zeer is gewijzigd, dat het bij dit ligchaam niet meer denzelfden tegenstand zal ontmoeten. Men heeft de berekening gemaakt, dat jaarlijks gemiddeld eene waarde van 120 millioen verloren wordt; namelijk 30 millioen door hagelslag, 10 millioen door de vorst, 10 millioen door overstroomingen, 30 millioen door sterfte van het vee, en 40 millioen door brand. Indien men dit verlies van 120 millioen verdeelt over de 140 duizend millioen aan landbouwkundige voortbrengselen en eigendommen in Frankrijk, dan zou dit gedekt worden door eene premie van fr. 1.10 c. per 1000 frs. Bij deze berekening mag evenwel niet uit het oog worden verloren, dat het gevaar voor allen niet even groot is, en dat dus de premie voor allen ook niet even groot behoort te zijn. Van de 42 algemeene raden, die dit jaar zich bezig hebben gehouden met eene zoodanige verzekerings-instelling van staatswege, hebben 40 zich er voor verklaard.

---

[305] Volgens de *Frauendorfer Blätter* werd te Berlijn, op de laatste tentoonstelling, de *Raphanus caudatus* ingezonden, als een nieuw moeskruid van Java afkomstig. Het zijn de haauwen (of de zaadhulsels) van deze plant, welke gegeten worden, en in smaak die der radijs nabijkomen. Is deze plant reeds bij ons bekend, en de waarde als groente onderzocht?

ZAMENKOMSTEN VAN LANDBOUW-GENOOTSCHAPPEN.

16 Nov. EINDHOVEN. Vergadering van de Landhuishoudelijke Maatschappij in het arrondissement Eindhoven.

20 Dec. WAGENINGEN. Vergadering der Afdeeling Neder-Veluwe der Geldersche Maatschappij van Landbouw.

De Afdeelingen der onderscheidene Maatschappijen van Landbouw worden verzocht de datums der te houden vergaderingen op te geven aan het Bureau dezer Courant te Zwolle.

MARKTPLAATSEN.	DAG DER MARKTEN.	PER MUDDE. TARWE.	ROGGE.	BOEKWEIT.	GARST.	HAVER	BOONEN.	ERWTEN.	KOOLZAAD.	AARDAPPELEN.	PER N. PD BOTER.	KAAS.
Amsterdam	8	11.—	6.20	6.10	6.—	5 —						
		10.—	5.40	5.80	5.—	4.90						
Arnhem	4	11.50	6.50	6.15	5 70	4 —	9.45			1.50	1.10	
		8 60	6.10	5 95	5.10	3.50	9 40			1.10	0 95	
Delft	4	8 75	6.75		6.20	5.20	8.50	8.—		2 —	1.70	
		8 25	6.25		5.—	4.—				1 30	1.40	
's Bosch	4	10.—	6 50	5.50						1 70	1 —	
		8.—	6.—	5.—						1.20	0.90	
Dordrecht	4	9 10	6.30	6 10	5.50	5 —	8.—	13 —	15 —			
		7 —	5.50		4 20	2 50	7 —	9.—	12 20			
Groningen	5	7 90	6.20	4 85	4.95	4 50	7 —		13 35		1 —	
		6.70	5 90	4 05	4.15	2.95	6.75		12.75		0.90	
Haarlem	8	8 30	6.—		6.—	3 75						
		7.25			5.75	3 25						
Leeuwarden	5	8 75	6.60		5.25	3.75			14 25		1 27½	
		7.—			4.—	3.70			12 —			
Middelburg	4	9.25	6 25		5.30		8.25	11.75	14.—			
		7 75	5.75		5.25		8 —	10.50				
Rotterdam	8	9.—	6.20	6.10	5.80	5.60	9.75	17.—				
		6.50	5.50	6.—	4.30	2.—	7.50	8.25				
Utrecht	6	11.—	6.60	6.80	5.90	5.90	9.50	20 —		1.75	1.30	
		8.—	6.—	6 25	4.10	4.20	9 25	13 —		1 40	0.90	
Zwolle	5	9.45	6 75	6.—	5 80	3.75	6.20			1.80	1 —	
		8 75	6.20	4.50	5.20		6.—			1 20	0.90	

MARKTEN.

14den Baardwijk *k.*
15den Arnhem, Nijmegen, Tiel, Gorinchem Purmerend Coevorden Joure Steenwijk Kollum, Olst Bentheim den Ham Nederweert, Varsseveld Stratum Brielle Uden, Alphen en Riel
16den Groningen, Gorinchem Deventer Zalt-Boemel, Franeker Hoogeveen *veem.* Ommen Goes *veem.* St. Oedenrode Zevenaar Dinther, Veenendaal, Esch St. Agatha *lak. linn. wolm.*
17den Zwolle, Alkmaar, Wageningen Nordhorn Appingadam *veem.* Purmerend Rosmalen Stokhem, Wijchen, Son en Brengel Lith Zegwaart Warnsveld Didam Zevenbergen
18den Delft Enschede Meppel Ruurlo Buitenpost, Steenwijk Tholen *veemarkt.* Vriesenveen Medemblik Terheijden Leende Breda *linn.*
17den Groningen, Amersfoort, Zwolle, Workum Alkmaar, Hoorn Zalt-Bommel, Oosterhout Roosendaal Oude Tonge *veem.*
20sten Heerenveen *veem.* Oud Alblas

Middenprijzen der Tarwe *aan de markt te* Amsterdam.

PRIJS VAN HET N. MUDDE.	27 Sept.	4 Oct.	11 Oct.	18 Oct.	1 Nov.	8 Nov.
f 11.00	. .	. .	. .	. .	. .	. .
» 10.75	. .	. .	. .	——	. .	. .
» 10.50	. .	. .	——	. .	——	——
» 10.25	. .	——	. .	. .	. .	. .
» 10.—	. .	. .	. .	. .	. .	. .
» 9.75	. .	. .	. .	. .	. .	. .
» 9.50	——	. .	. .	. .	. .	. .

Middenprijzen der Rogge *aan de markt te* Amsterdam.

PRIJS VAN HET N. MUDDE.	27 Sept.	4 Oct.	11 Oct.	18 Oct.	1 Nov.	8 Nov.
f 6.75	. .	. .	. .	. .	. .	. .
» 6.50	. .	. .	. .	. .	. .	. .
» 6.25	. .	. .	——	. .	. .	. .
» 6.—	——	. .	. .	——	——	——
» 5.75	. .	. .	. .	. .	. .	. .
» 5.50	. .	——	. .	. .	. .	. .
» 5.25	. .	. .	. .	. .	. .	. .

Amsterdam. Tarwe 132 pd. witb. Pools. *f* 318, 320 133 pd. dito *f* 330; 131 pd. b. dito *f* 300.

Rogge 124, 128 pd. Galatz. *f* 178, 186; 122 pd. ger. dito *f* 164; 125 pd. Pruiss. *f* 187; 124 pd. dito *f* 182; 127 pd. Deens. *f* 184; 116, 118 pd. Archang. *f* 170, 174; 116, 118 pd. Petersb. *f* 170, 174.

Raapkoeken per 1040 st. *f* 88 à 84. — Lijnkoeken per 1040 st. *f* 130 à 110.

Arnhem. Peren *f* 3.40 à 3.25. — Appelen *f* 2.90 à *f* 2.20. Witte boonen *f* 14 à 13.

Alkmaar. Kaas *f* 29.00 à 26.00.

Culenborg. Tarwe *f* 9.25 à 8.00. — Rogge *f* 7.00 à *f* 6.50. — Haver *f* 4.50 à 4.00. — Duivenboonen *f* 8.75 à 8.25. — Aardappelen *f* 1.40 à 1.25. — Boter *f* 1.30 per N. pd. — Kippen-eijeren *f* 4.50 de 104 stuks.

Deventer. Tarwe *f* 10.00 à 8.50. — Rogge *f* 6.75 à *f* 6.40. — Boekweit *f* 6.00 à 5.00. — Garst *f* 5.50 à *f* 4.50. — Haver *f* 4.75 à 4.00. — Boter *f* 1.12½ à 0.85.

Dordrecht. Kanariezaad *f* 15.00 à 14.00. — Witte Boonen *f* 12.00 à 10.00. — Bruine dito *f* 11.00 à 10.00. — Hennipzaad *f* 7.00 à 6.60.

Groningen. Grove Gort *f* 8.25 à 7.75. — Mosterdzaad *f* 18.00 à *f* 13.00. — Raapolie *f* 42.50.

Haarlem. Bruin Mosterdzaad *f* 15.00 à 12.60. — Duivenboonen *f* 9.50.

Hoorn. Kleine Kaas *f* 27.00 à 26.00.

Kampen. Aardappelen *f* 1.50 à 1.20. — Boter *f* 1.05 à 1.00. — Kippen *f* 0.65 à 0.45. — Kippen-Eijeren *f* 0.03 à 0.02½.

Leeuwarden. Vette koeijen *f* 275 à 70. — Melkkoeijen *f* 140 à 35. — Vare Koeijen *f* 140 à 25. — Kalfkoeijen *f* 105 à 55. Vaarsen *f* 105 à 40. — Pinken *f* 32 à 14. — Ossen *f* 110 à 50. — Stieren *f* 42 à 17. — Vette Kalveren *f* 37 à 18. — Graskalveren *f* 24 à 5. — Vette Varkens *f* 105 à 60. — Vette Biggen *f* 42 à 18. — Magere dito *f* 24 à 5. — Vette Schapen *f* 20 à 10. — Magere Schapen *f* 9 à 5. — Melk-Schapen *f* 16 à 7. — Lammeren *f* 10 à 5. — Werkpaarden *f* 100 à 14.

Leijden. Vette Koeijen per Ned. pd. *f* 0.55 à 0.40. — Vare Koeijen *f* 134 à 27. — Vette Kalveren per N. pd. *f* 0.60 à 0.45. — Vette Schapen *f* 0.45 à 0.35 per N. pd. — Boter *f* 1.50 à 1.25.

Purmerende. Vee. Vette Varkens *f* 0.42 à 0.34 p. N. pd. — Magere varkens *f* 15.00. — Biggen tot *f* 2.50. — Vette Kalveren *f* 0.75 à 0.55 N. pd. — Nuchtere Kalveren *f* 14.00. — Kippen-Eijeren *f* 4.00. — Eenden dito *f* 3.70. — Kaas *f* 28.25 à 26.75. Boter *f* 1.25. — Appelen *f* 4.00 à 3.50.

Rotterdam. Witte Boonen *f* 12.00 à 10.00. — Bruine dito *f* 11.50 à 10.00. — Kanariezaad *f* 15.50 à 13.00. — Hennipzaad *f* 6.60 à 6.50.

Schagen. Paarden *f* 50. — Ossen *f* 90 à 70. — Magere gelde koeijen *f* 90 à 30. — Hokkelingen *f* 30 à 16. — Vette koeijen *f* 0.55 à 0.45 per N. pd. — Graskalveren *f* 12.00 à 5.00. Magere Schapen *f* 9.00 à 5.00. — Vette dito *f* 18.00 à 11.00. Magere Varkens *f* 14.00 à 8.00. — Biggen *f* 2.50 à 1.50. — Kippen *f* 1.00 à 0.30 — Eenden 45 à 30 ct. — Kippen-Eijeren *f* 3.25 à *f* 3.00. — Boter *f* 1,10 à 1,05. — Ganzen *f* 2.25 à 2.00.

Utrecht. Peren *f* 3.00 à 2.00. - Appelen *f* 2.75 à 1.50. — Hoender-Eijeren *f* 3.60 à 3.00 de 100 stuks. — Graauwe erwten *f* 22.50 à 27.00. — Witte boonen *f* 14.00 à 13.00. — Hennipzaad *f* 6.25 à 6.00. — Hooi *f* 34 à 26 de 500 N. pd.

Zierikzee. Tarwe *f* 9.25 à 8.10. — Rogge *f* 6.40 à 6.00. — Garst *f* 5.40 à 5.00. — Haver *f* 4.50 à 4.25. — Paardeboonen *f* 9.50 à 9.25. — Witte boonen *f* 11.50 à 11.25 — Bruine dito *f* 11.00 à 10.50. — Groene Erwten *f* 11.50 à 11.00. Meekrappen *f* 25.00 à 22.00. — Onberoofde *f* 25.00 à 21.50. Mullen *f* 8.00 à 4.00.

Snelpersdruk van W. E. J. TJEENK WILLINK, te Zwolle.